

Sygnatura akt II C 940/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca Sędzia SR A. S.

Protokolant sekr. sąd. M. O.

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. i (...) Państwowe Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę i ustalenie

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda obowiązkiem uiszczenia tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa kosztów sądowych;
3. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanych.

Sygnatura akt II C 940/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 12 grudnia 2014 roku, skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. powód M. J. (1) reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kwoty 11 000 złotych, na którą składa się kwota 10 000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi naliczanymi od dnia wymagalności do dnia zapłaty oraz kwota 1 000 złotych tytułem skapitalizowanych kosztów związanych z leczeniem i opieką ze strony osób trzecich wraz z odsetkami ustawowymi naliczanymi od dnia wymagalności do dnia zapłaty. Nadto powód wniósł o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości a będące następstwem zdarzenia z dnia 30 maja 2014 roku.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż dnia 30 maja 2014 roku powód udał się na dworzec Ł.-Ż. w celu sprawdzenia godziny odjazdu pociągu w dniu następnym. Schodząc po schodach prowadzących do przejścia podziemnego, pokonując ostatni stopień, wpadł w niezabezpieczoną wyrwę w stopniu, wskutek czego utracił równowagę, a następnie upadł, uderzając czołem o posadzkę i doznając obrażeń ciała. Amortyzując upadek poszkodowany podparł się ręką. Uszkodzeniu uległ kciuk prawej dłoni powoda. Powód o zdarzeniu zawiadomił żonę, przez którą został odwieziony na pogotowie ratunkowe, gdzie stwierdzono u niego uraz głowy ze wstrząśnieniem mózgu i skierowano do szpitala. W ocenie powoda przyczyną zdarzenia były uszkodzone schody, które nie były w żaden sposób zabezpieczone, ani właściwie oświetlone. Powód wskazał, iż podmiotem odpowiedzialnym za skutki przedmiotowego wypadku są (...) Państwowe SA w W. posiadające ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

(pозew k. 3-6, pełnomocnictwo k. 7, k. 119)

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2014 roku Sąd zwolnił powoda od kosztu opłaty stosunkowej od pozwu w całości.

(postanowienie k. 15)

W odpowiedzi na pozew z dnia 29 stycznia 2015 roku pozwany (...) Spółka Akcyjna w W., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą od pełnomocnictwa. Pozwany przyznał, iż na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, potwierdzonej polisą Nr (...), udzielał ochrony ubezpieczeniowej (...) Państwowym Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku. W umowie ubezpieczenia została przewidziana franszyza redukcyjna na szkody osobowe w kwocie 20 000 złotych. Zawarcie w umowie postanowienia dotyczącego franszyzy powoduje przerzucenie na ubezpieczającego części poniesionej szkody, co oznacza, iż strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności za szkodę powoda M. J. (1) w wysokości określonej w pozwie.

(odpowiedź na pozew k. 19-20, pełnomocnictwo k. 23, odpis KRS k. 24-26v)

Pismem procesowym z dnia 16 lutego 2015 roku pełnomocnik powoda wniósł o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) Państwowe Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. na podstawie art. 194 § 3 kpc. W uzasadnieniu podniósł, że po doręczeniu odpowiedzi na pozew, powód dowiedział się, że ochrona ubezpieczeniowa, jakiej udzielał (...) SA limitowana jest franszyzą redukcyjną. Żadne z pism pozwanego kierowanych do pełnomocnika powoda na etapie przesądowym nie zawierało informacji o franszyzie. Okoliczność ta winna mieć wpływ na rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Jednocześnie pełnomocnik powoda podniósł, że nie wyklucza, iż odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela zaktualizuje się w przypadku rozszerzenia powództwa.

(pismo pełnomocnika powoda k. 34-35)

Postanowieniem z dnia 2 marca 2015 roku Sąd na podstawie art. 194 § 3 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) Państwowe Spółkę Akcyjną w W..

(postanowienie k. 45)

W odpowiedzi na pozew z dnia 3 czerwca 2015 roku pozwany (...) Państwowe Spółka Akcyjna w W. reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa w całości wobec tego pozwanego oraz o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając powyższe stanowisko pozwany zakwestionował okoliczności zdarzenia z dnia 30 maja 2014 roku przytoczone przez powoda w pozwie. Pozwany zanegował by schody we wskazanym przez powoda miejscu były w złym stanie technicznym, posiadały ubytki zagrażające bezpieczeństwu poruszających się osób, a także by przejście podziemne prowadzące do stacji kolejowej Ł.-Ż. było niewłaściwie oświetlone. Analiza dokumentów załączonych do pozwu nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, jak i gdzie doszło do zdarzenia skutkującego doznaniem urazu przez powoda, w tym czy do zdarzenia doszło na terenie pozostającym we władaniu pozwanego. Ubezpieczyciel pozwanego dokonał analizy dokumentów, przeprowadził też wywiad i oględziny miejsca zdarzenia. Wskazane miejsce zdarzenia przez świadka wnioskowanego w pozwie, nie zostało potwierdzone i nie jest zgodne z miejscem wskazanym przez powoda w treści pozwu, dokumentach, w tym załączonych zdjęciach. Zdaniem pozwanego przyczyną zdarzenia było nie zachowanie należytej uwagi przez powoda. Ponadto powód nie zgłosił się do szpitala, a powikłania wynikającego z tego zaniechania nie mogą obciążać pozwanego. W ocenie pozwanego roszczenie powoda jest nieudowodnione zarówno co do zasady, jak i wysokości.

(odpowiedź na pozew k. 77-79 v, pełnomocnictwo k. 80, odpis KRS k. 82-90v)

W toku dalszego postępowania stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 maja 2014 roku ok. godz. 9-tej. M. J. (1) i M. J. (2) idąc na peron dworca kolejowego Ł. – Ż., schodzili przejściem podziemnym. W czasie schodzenia po schodach M. J. (1) potknął się i przewrócił. W wyniku upadku doznał obrażeń ciała. O zdarzeniu została powiadomiona żona powoda, która zawiozła go Wojewódzkiej (...) w Ł..

(zeznania świadka M. J. (2) k. 114, zeznania powoda k. 115-116)

W Wojewódzkiej (...) w Ł., po przeprowadzonych badaniach, w tym wykonanym zdjęciu RTG, stwierdzono u powoda uraz głowy wraz ze wstrząśnieniem mózgu. Powód został skierowany do szpitala.

(skierowanie do szpitala k. 10, informacja dla lekarza kierującego k. 11)

Pismem doręczonym pozwanemu dnia 27 czerwca 2014 roku pełnomocnik powoda zgłosił (...) Państwowym SA w W. szkodę powstałą na skutek zdarzenia z dnia 30 maja 2014 roku, wskazując iż do upadku powoda doszło na terenie stacji kolejowej Ł.-Ż., gdy powód pokonywał ostatni stopień w przejściu podziemnym i wpadł w niezabezpieczoną wyrwę w stopniu.

(zgłoszenie szkody wraz z wezwaniem do zapłaty k. 37-39)

(...) Państwowe SA w W. przekazał zgłoszenie szkody powoda do (...) SA Oddział w Ł., z którym łączyła go umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej potwierdzonej polisą nr (...).

(zgłoszenie szkody k. 36)

W decyzji z dnia 2 października 2014 roku (...) Spółka Akcyjna w W. odmówił zapłaty odszkodowania, wskazując, że brak jest jednoznacznych dowodów, że do wypadku doszło na skutek zaniedbań ubezpieczonego. Wyjaśnił, że pracownik (...) SA przeprowadził wywiad i oględziny miejsca wypadku ze świadkiem zdarzenia w dniu 26 września 2014 roku. Wskazane miejsce wypadku przez świadka nie zgadza się z miejscem wypadku przedstawionym w dokumentacji. W piśmie z dnia 26 listopada 2014 roku pozwany (...) SA, w odpowiedzi na pismo w sprawie weryfikacji stanowiska, podtrzymał decyzję o odmowie przyjęcia odpowiedzialności i powiadomił nadto, że M. J. (2) podał, że poszkodowanemu podczas schodzenia ze schodów w kierunku przejścia podziemnego zsunęła się noga z pierwszego stopnia schodów i upadł. Świadek ten podał inne miejsce zdarzenia niż w zgłoszeniu szkody.

(decyzje k. 41-41v , k. 43-43v)

(...) Państwowe Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarła z (...) Spółką Akcyjną w W. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w związku z prowadzoną działalnością i posiadany mieniem, potwierdzonej polisą nr (...), w okresie ubezpieczenia od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku. W umowie została przewidziana franszyza redukcyjna dla szkód osobowych i rzeczowych w kwocie 20.000 zł.

(polisa k.21-22v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda w zakresie, gdy relacjonował przyczyny upadku i twierdził, że przyczyną wypadku było stąpienie na wyrwę w schodach. Powód zeznał, że wyrwa była bliżej dołu schodów i spadł jakieś 4-5 stopni w dół. Tymczasem świadek M. J. (2) zeznał, że powód potknął się na wysokości 2 bądź 3 stopnia od góry. Świadek podał też, że brak było całego schodka, był wykruszony. Powyższe sprzeczności w zeznaniach nie pozwalają na dokonanie ustaleń zgodnych z twierdzeniem powoda. Nawet jeśli w schodach prowadzących do przejścia podziemnego był ubytek, to ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, że stał się on przyczyną upadku powoda. Powód nie był też konsekwentny w opisie zdarzenia, gdyż w postępowaniu likwidacyjnym i w pozwie podawał, że upadł, gdy pokonywał ostatni stopień.

Sąd miał na uwadze przy ocenie materiału dowodowego, że powód może nie pamiętać szczegółów zdarzenia, jednak tak istotne sprzeczności i wynikające z nich wątpliwości odnośnie przebiegu zdarzenia, nie pozwalają na dokonanie ustaleń faktycznych zgodnych z twierdzeniami powoda.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (t.j. Dz.U z 2013r, poz. 1409) obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywać w należyтым stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami, o których mowa w ust. 1 pkt 1-7.

Stosownie do art. 61 tej ustawy właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany:

1) utrzymywać i użytkować obiekt zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 5 ust. 2;

2) zapewnić, dochowując należytej staranności, bezpieczne użytkowanie obiektu w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powódzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska.

Zgodnie z art. 822 kc przez umowę odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim względem, których odpowiedzialność ponosi ubezpieczający, albo osoba, na której rzecz umowa została zawarta.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego (...) SA może być zatem art. 415 kc w zw. z art. w zw. z art. 444 § 1 i 2 w zw. z art. 445 § 1 kc. Dla przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia niezbędne jest spełnienie łącznie 3 przesłanek, tj. winy, zaistnienia szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zawinionym działaniem. Zauważyć w tym miejscu należy, że czyn niedozwolony oznacza kategorię prawną obejmującą swym zakresem przedmiotowym zachowania (działania i zaniechania) polegające na naruszeniu pewnych ogólnych tj. spoczywającym na każdym i względem każdego, reguł ostrożności, dbałości o interesy, życie, zdrowie innych podmiotów słowem należytego zajmowania się innymi dobrami prawnymi.

W sprawie ustalono, że powód doznał obrażeń ciała na skutek upadku na schodach w przejściu podziemnym dworca należącego do pozwanego (...) SA.

Ustalenie to jednak nie pozwala samo przez się na przyjęcie, iż pomiędzy powstałą szkodą a ewentualną winą pozwanego (...) SA zachodzi w okolicznościach sprawy adekwatny związek przyczynowy, o którym traktuje przepis art. 361 k.c. Powód nie wykazał w którym miejscu nastąpił upadek, ani czy jego przyczyną był ubytek w schodach. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie sposób ustalić jaka okoliczność spowodowała wypadek. Nie udowodniono zatem jaka była przyczyna przewrócenia się powoda, a w konsekwencji, że określone zaniedbanie w zakresie utrzymania schodów było przyczyną wypadku.

Przepis art. 6 kc ustanawia podstawową regułę dowodową, oznaczającą, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zasada ta znajduje potwierdzenie w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, według którego to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 kpc zdanie pierwsze).

Uwzględniając powyższe, nawet gdyby uznać, że (...) SA nie zapewnił należytego stanu nawierzchni schodów, to powód nie wykazał, aby między tą okolicznością a jego wypadkiem istniał związek przyczynowy. Poza swoimi zeznaniami w tym względzie (sprzecznymi z zeznaniami świadka i okolicznościami podnoszonymi w pozwie), powód nie przedstawił żadnych dowodów.

Bierność strony w zakresie obowiązku dowodzenia swych twierdzeń nie zobowiązuje Sądu – poza wyjątkowymi przypadkami – do prowadzenia dowodu z urzędu. Jak wskazuje się w judykaturze Sądu Najwyższego nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.12.1996 w sprawie sygn. akt: I CKU 45/96, OSNC 1997 r., Nr 6-7, poz. 76). Jeśli zatem strona nie przedstawia dowodów, to uznać należy, że dany fakt nie został wykazany (udowodniony).

Całkowicie należy podzielić stanowisko K. K. w monografii "Dowodzenie w procesie cywilnym", Komentarz do przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego uwzględniający nowelizację z 2000 roku (Wydawnictwo Zrzeszenia (...), karta 32), gdzie stwierdził, iż sąd nie ma obowiązku uzupełniania materiału dowodowego, ani nawet wyjaśniania czegokolwiek z urzędu i zarządzania w tym celu dochodzeń. Po wyczerpaniu przez strony wniosków dowodowych sąd nie musi już oceniać czy sprawa została dostatecznie wyjaśniona do ostatecznego rozstrzygnięcia. W procesie kontradiktoryjnym sąd nie zbiera już samodzielnie materiału dowodowego, ani nie nakazuje z urzędu uzupełniania lub powtarzania postępowania dowodowego.

Rygoryzm tego obowiązku jest wzmocniony zwłaszcza tam, gdzie strona jest reprezentowana przez fachowego pełnomocnika. Przepis art. 232 zdanie drugie kpc stwarza sądowi jedynie możliwość dopuszczenia dowodu niewskazanego przez stronę, który należy traktować jako wyjątek od zasady wskazanej w zdaniu pierwszym przepisu, dopuszczalny jedynie w zupełnie szczególnych wypadkach. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 marca 1998 roku, II CKN 656/97 (OSNC 1998, zeszyt 12, poz.208), w którym wypowiedział się, iż przewidziane w art. 232 kpc uprawnienie sądu dopuszczenia dowodu z urzędu niewskazanego przez strony ma charakter wyjątkowy.

Pełnomocnik powoda w piśmie z dnia 8 marca 2016 roku złożył wniosek o dopuszczenie dowodu z oględzin miejsca zdarzenia. Sąd ten wniosek oddalił, gdyż fakt kwestionowania okoliczności zdarzenia przez pozwanych znany był powodowi na etapie postępowania likwidacyjnego. Tymczasem powód ani w pozwie, ani nawet niezwłocznie po złożeniu odpowiedzi na pozew, takowego wniosku nie złożył, a reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika powinien mieć świadomość skutków wynikających z art. 207 § 6 kpc. Powód nie uprawdopodobnił przy tym, że nie zgłosił w pozwie tego wniosku dowodowego bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionego wniosku nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, iż powód reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika nie udowodnił okoliczności istotnej dla przyjęcia odpowiedzialności pozwanego (...) SA, a w konsekwencji także jego ubezpieczyciela. Dlatego powództwo nie mogło być uwzględnione.

Należy też podkreślić, że powód nie udowodnił również rozmiaru szkody odniesionej w wyniku przedmiotowego zdarzenia. Powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika zgłosił wprawdzie wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z zakresu ortopedii i neurologii, jednakże Sąd pominął te dowody z uwagi na nieuiszczenie przez powoda zaliczki na biegłych w określonym terminie.

Wniosek o zwolnienie powoda od obowiązku uiszczenia zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłych złożony dopiero na rozprawie w dniu 8 marca 2016 roku podlegał oddaleniu, gdyż na tym etapie postępowania, powód nie był już zobowiązany do uiszczenia takiej zaliczki.

Powód przegrał proces w całości. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania winien zatem zwrócić na rzecz każdego z pozwanych poniesione przez nich koszty postępowania (art. 98 k.p.c.). Jednakże Sąd o kosztach

orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., mając na względzie szczególną sytuację powoda. Sąd może nie obciążać strony, która uległa w procesie w całości, albo w części kosztami, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione wypadki.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy, „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (postanowienie Sądu Najwyższego z 14.01.1974 r., sygn. akt II CZ 223/73). Powód posiada niskie dochody, utrzymuje się z prac dorywczych. Jego sytuacja materialna spowodowała, iż Sąd zwolnił go w części od kosztów sądowych. Z uwagi na powyższe Sąd nie obciążył go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego. Na podstawie art.113 ust.4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2010 roku, Nr 90, poz. 594), Sąd nie obciążył też powoda obowiązkiem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych.